

700 m²-es területen félszáz újkori (17–19. sz.) régészeti objektumot tártunk fel. A területen két téglalapú ház alapjai mellett újkori gödröket, vermeket és kutakat tártunk fel. Az agyagba ásott kerek, vagy négyzetes formájú kutak oldalán fabélést, vagy vesszőfonást nem figyeltünk meg. A legjellegzetesebb régészeti jelenség a méhkas alakú verem volt, amelynek oldalát használat előtt kiégették. A lelőhelyen egyetlen külső kemencét tártunk fel, platnija alatt újkori kerámiatöredékek voltak. Az újkori kerámiaanyag legnagyobb része fazekak és lábasok töredéke, néhány esetben a hozzájuk tartozó cserépfedő maradványa is előkerült. Különlegesek azok a fehérre égett agyagból készült fazekak darabjai, amelyeket Gömörből, vagy Erdélyből hoztak a városba. Több gödörből került elő vörös és fehér kerámiapipa töredéke. A fémleletek között a rossz megtartású vastárgyak mellett bronzgyűszűk, bronz pénzdarabok és ólom pisztolygolyók voltak. Az állatcsontok döntő többsége háziállatokból származik (főleg szarvasmarha), de néhány vadászott állat csontja is előkerült (pl. szarvasagancs). Régi térképek segítségével a terület pontosan beilleszthető lesz az újkori Bősörmény településszerkezetébe, levéltári források segítségével talán az egykori tulajdonosokat is sikerül megismerni. Célunk, hogy a régészeti, néprajzi és levéltári források segítségével egy újkori városi portát rekonstruálni tudjunk.

HAJDÚ ZSIGMOND – D. SZABÓ LÁSZLÓ

155. Hajdúböszörmény-Pród, Pródi-halom

(Hajdú-Bihar megye) U, B, Sza, Á

A régészeti szakirodalomból jól ismert halom a Hajdúböszörményről Görbeháza felé vezető út D-i oldalán található, Pród határában. A felszínen újkőkori cseréptöredékek és emberi csonttöredékek jelentkeztek. Feltárásunk célja az volt, hogy a halom ÉNy-i lábánál húzott szondával (2×12 m) megállapítsuk, a csőszhalmi lelőhelyek sorába tartozik-e a tell.

A kutatószelvény Ny-i felében a tellt övező árok DNy-ÉK-i szakaszát metszettük át. Az árok lépcsőzetesen mélyült, szélessége 7–8 m, alját 320 cm mélyen értük el. Betöltése egynemű volt, sok késő neolitikus kerámia-töredékkel és állatcsonttal. A szelvényben egy szarmata gödör és árokrészlet mellett 3, nagy valószínűséggel az Árpád-korra keltezhető sírt bontottunk ki (az egyikben S-végű hajkarikával).

A Pródi-halmon végzett kutatások beigazolták, hogy a csőszhalmi típusú tell települést árok övezte. A lelőhelyet a bronzkorban és a szarmata időszakban is lakták, majd az Árpád-korban templom körüli temető is létesült a dombon. Az egykori templom helyére utaló leletek nem kerültek napvilágra, valószínűleg már alapozása is elpusztult.

A feltáráson a SZTE Régészeti Tanszékének hallgatói vettek részt.

FODOR ISTVÁN – RACZKY PÁL

156. Hajdúnánás-Tedej, Nyakas-központ

(Hajdú-Bihar megye) Sza

2006-ban autópálya építéshez kapcsolódó földmunkák közben egy római ezüstfibulát, egy feltehetően római ezüstpénzt és egy emberi koponyát találtak a területen. A fibulát átadták Rózsa Zoltánnak az orosházi Szántó Kovács János Területi Múzeum igazgatójának.

A lelőhely beazonosítását 2007. január 23-án végeztük. A kapott térképvázlat alapján a helyszínelést az egykori Nyakas-központ területén kezdtük meg. A vizsgált felszín frissen volt szántva, jó észlelési körülményeket biztosított. A Nyakas-központba vezető műút mindkét oldalán, az egykori gazdaságtól Ny-ra és É-ra eső lapos, sőt néhol a környező dombokhoz képest mélyen fekvő területeken egy nagy kiterjedésű, közepes intenzitású szarmata település felszíni nyomait, leginkább kerámia- és paticsdarabokat találtunk. Az ezüstfibula előkerülésének helyén, a bekötőút K-i oldalánál húzódó árokban egy szarmata gödör feltjét észleltük. A koponya és az ezüstpénz felbukkanásának helyét nem tudtuk megvizsgálni. A korábban megtalált leletek alapján egy szarmata temető előkerülését vártuk, de ezt a felszíni nyomok nem erősítették meg. A lelőhely 500 m széles, 600 m hosszú, ÉNy-DK irányú.

Munkatársak: Balogh Csaba ásatási technikus és Bocskai István.

SZOLNOKI LÁSZLÓ

157. Hajdúsámson, Kovács-tanya

(Hajdú-Bihar megye) Á

2007. február 27. és március 9. között próbafeltárást végeztünk a leendő ipari park területén. Egy 5×80 m-es É-D-i irányú árkot nyitottunk a terület legmagasabban fekvő részén. A kutatóárokban 5 régészeti objektumot tártunk fel. Egy Árpád-kori lakóház maradványait, 3 valószínűleg a településhez tartozó árkot és egy gödröt. A ház 2,5×3,5 m-es, téglalap alakú, É-i és D-i oldalainak közepénél egy-egy szelementartó cölöp helyével, ÉK-i sarkában szögletes kemencével, melynek jól kitapasztott tüzelőtere volt. A gödör kerek, 2 m átmérőjű, lefelé tölcséresen szűkülő, É-i oldalán hozzá kapcsolódó lejáratral. Vastag átégett rétegeket találtunk benne. A feltárt objektumokban talált leletanyag alapján, a falu kora a 13. századra tehető.

SZABÓ LÁSZLÓ

158. Hegyeshalom, Országúti-dűlő I. lh.

(Győr-Moson-Sopron megye) R, B, Ró, Á

2007. április 10–25. között kutatóárkos technikájú próbafeltárást végeztünk a fent jelölt területen. A terepbejárásokból lokalizált 4,5 ha kiterjedésű lelőhelyen 3 hosszanti és több keresztárok kialakításával 3000 m²-t kutattunk. Az objektumokat 2006 augusztusában mértük fel, akkor 114 objektumot határoztunk meg. Az idei feltárással a gépi földmunkákkal részben lefedett területen néhány

objektum visszaazonosítására nem kerülhetett sor, újabb finom nyesések során azonban a megismert objektumok száma 127-re emelkedett. A feltárás során bebizonyosodott, hogy – korábbi véleményünkkel ellentétben – neolitik telepobjektumok nincsenek a területen, ám tagoltabb a rézkori horizont, a domináns lengyeli kultúra mellett a Balaton-Lasinja-kultúra emlékanyagával is számolhatunk. A rézkorhoz kapcsolható mind a két nagyobb gödörkomplexum. Két gödörből bronzkori leletanyag is előkerült, a mészbetétes edények kultúrájának cserepei, illetve egy kő öntőforma-töredék, amely feltehetően bronzbalta készítésére szolgálhatott. Bár a kibontott objektumokban római kisleleteket nem találtunk, az objektumok egy kis csoportjának jól elkülöníthető tömör agyag betöltése feltehetően összekapcsolható a felszíni terepbejárásokból megismert 3–4. századi leletekkel. A lelőhelyet Ny–K-i irányban átszelő árokrendszerek az Árpád-kori falu telekosztásához illeszkedhetnek, az objektumtípushoz képest gazdag leletanyag 12. századi. Nem igazolódott, hogy lelőhelyünkön sírok lennének, a Ny–K-i tájolású téglalap alakú objektumfoltok újkori vermetek jeleztek. Lelőhelyünk a próbakutatás szerint legalább négy fázisú telep, amelynek eddig hozzávetőlegesen 7%-át ismerhettük meg.

ASZT ÁGNES

159. Hejőbába, Nagytemető-dűlő II.

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Sza, Á

2007. október 10-én helyszíni szemlét végeztünk a település szélén, a Sajószögedre vezető út K-i oldalához kapcsolódó szántóföldeken, az Álom-zugi csatorna és a sajószögedi út között. Az érintett területen, a 032/1–12 hrsz. földeken, a település rendezési tervében is megjelölt, ismert régészeti lelőhely található. E terület legdélebbi parcellája szántott területen közepes felszíni leletsűrűséget mutató, Árpád- és római császárkori régészeti leleteket gyűjtöttünk. A korábban meghatározott régészeti lelőhely a helyszíni szemle során vizsgált területre bizonyosan kiterjed.

A leletek a miskolci Herman Ottó Múzeumba kerültek.

PUSZTAI TAMÁS

160. Hejőkürt, Hejő-part

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U

2007. május 17-én terepbejárást végeztünk a Nemesbikk–Hejőkürt–Oszlár–Tiszapalkonya–Tiszaújváros között húzódó tervezett szennyvízelvezető vonalán. A terepbejárás során Hejőkürt területén neolitik lelőhelyet találtunk a Lidl Logisztikai Központtól É-ra. Valószínűleg a Lidl-áruház helyén folytatott megelőző régészeti feltárás során előkerült lelőhelycsoporthoz tartozik.

Munkatársak: Hajdú Melinda, Lengyel György, Szolyák Péter.

LENGYEL GYÖRGY

161. Herceghalom, Pátyi-domb

(MRT 7. k. 1/38 lh.)

(Pest megye) Ró

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága a Zsámbék–Herceghalom közötti gázelosztó-vezeték nyomvonalán régészeti szakfelügyeletet végzett 2007 nyarán. A munkakezdést sajnos már csak a nyomvonal kiásása s a vezeték lefektetése után jelentették be, így a régészeti jelenségek nyomait többnyire a kidobott földben találtuk meg. Római épületnyomok, tegulák, kövek s kerámiatöredékek kerültek elő, a Kr. u. 2–3. századból.

OTTOMÁNYI KATALIN

162. Herencsény, Kossuth utca 88–90.

(Nógrád megye) I

2007. július 28-án helyszíni szemlét tartottam rendőrségi értesítés nyomán, mert a 88–90. számú ház hátsó kertjében embercsontokat találtak. Ez a telekrész gyakorlatilag egy erősen erodált domboldal, ahol az intenzív mezőgazdasági művelés és az erózió miatt már az alapkőzetet szántják. A szántásban sok apróra tört emberi csont volt, melyek több eltemetethez tartoztak. A környéken a szántást átvizsgáltuk, de a további csonttöredékeken kívül semmilyen más lelet nem került elő. Az egykori temető kiterjedését sem tudtuk meghatározni, mert a szomszédos telkek vagy el voltak kerítve, vagy elhanyagoltak voltak, így felszíni megfigyelést nem tudtunk végezni.

BÁCSMEGI GÁBOR

163. Hernád, Dongó

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2007. szeptember 10-én helyszíni szemlét végeztünk a Vizsoly–Hernádcéce közötti közút Hernád felé eső részén, a Dongó határrészben. A Szerencsi ÁG telephelytől É-ra eső szántóföldön kis felszíni leletsűrűséget mutató, kora bronzkori kerámiatöredékek jelezte régészeti lelőhelyet találtunk. Kiterjedése a szántóföldet fedő növényzet miatt nem volt pontosan meghatározható.

A leletek a miskolci Herman Ottó Múzeumba kerültek.

Munkatárs: Nagy Dezső.

PUSZTAI TAMÁS

164. Hernádbüd, Kender-földek

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő

2007. április 18-án Gibárt és Hernádbüd között, a Hernád magaspártján vezető országút és a Hernád között közvetlenül a hernádbüdi lakóházaktól É-ra elterülő szántóföldön, a szántásban világos, felszíni foltokban, kis felszíni leletsűrűséget mutató őskori kerámiatöredékeket találtam. A teljes régészeti lelőhely kiterjedését nem lehetett pontosan meghatározni.

PUSZTAI TAMÁS